

Experts for Security and Global Affairs

Dialogul bilateral dintre România și Ucraina. Cum evoluează comunicarea strategică?

Policy brief

Alexandru Hîncu

București, 2021

Introducere¹

Modul în care s-au desfășurat relațiile interstatale în perioada anilor 2019-2020 a fost profund influențat de pandemia COVID-19, care a adus cu sine un șir de transformări în cadrul dialogului dintre actorii de pe arena internațională. Atestăm un șir de diferențe corelate în primă instanță cu reducerea mobilității actorilor atât la nivel politic, cât și la nivel de experți. În aceste condiții se poate desluși concentrarea atenției decidenților pe agendele interne. Deși la anumite nivele cooperarea a rămas precară, în paper-ul precedent, dedicat evoluției dialogului strategic (ESGA, 2020²) am evidențiat în ce mod colaborarea intensă în sfera securității și dialogul politic la nivel înalt au definit aspirațiile României, dar și pe cele ale Ucrainei de a spori comunicarea dintre cele două state, în ciuda efectelor negative rezultate în urma crizei pandemice.

Interacțiunile diplomatice au fost omniprezente în cadrul relațiilor bilaterale dintre cei doi actori vecini, în acest context relevantă fiind vizita Ministrului Afacerilor Externe al Ucrainei, Dmytro Kuleba³ și a Ministrului Apărării din Ucraina, Andriy Taran la București. Totodată, a fost semnat acordul de cooperare tehnico-militară,⁴ pus pentru prima dată în discuție la finele anului 2009, au fost lansate inițiative comune în domeniul energetic și a fost deschis punctul de trecere al frontierei româno-ucrainene la Isaccea. În paralel atenția a fost concentrată și asupra comunicării strategice, cooperării umanitare și asistenței medicale în contextul pandemiei. Deși există domenii în care am reușit să avansăm, totuși în termenii dialogului bilateral, există un potențial enorm ce ar trebui să fie în continuare valorificat și exploatat corespunzător pentru ca parteneriatul România-Ucraina să devină cât mai relevant și semnificativ pentru regiunea Mării Negre în ansamblul său. În aceste circumstanțe atestăm interesul pe care îl manifestă Ucraina în raport cu implicarea cât mai activă a României în formatele de cooperare regională, Kievul percepend beneficiile rezultate din menținerea problemelor interne pe agenda publică din cadrul organizațiilor internaționale și a statelor vecine.

Totodată, conformația regională a fost definită și de procesele electorale desfășurate în cele două state pe parcursul anului 2020. În Ucraina s-au desfășurat alegeri locale în data de 25 octombrie, iar în România a avut loc atât un scrutin local, cât și unul parlamentar, cel din urmă aducând cu sine și o schimbare a formulei legislative și a structurii priorităților în materie de politică externă. În urma alegerilor parlamentare din 6 decembrie 2020, în organul

¹ Acest policy brief este elaborat în cadrul proiectului "**Romanian – Ukrainian Civil Society Forum for Dialogue and Cooperation. Third edition**", implementat de către Asociația Experts for Security and Global Affairs, România, în parteneriat cu Strategic and Security Studies Group și Foreign Policy Council "Ukrainian PRISM", Ucraina, cu suportul Black Sea Trust for Regional Cooperation, un proiect al German Marshall Fund. Opiniile exprimate în acest policy paper aparțin autorului și nu coincid neapărat cu cele ale partenerilor ESGA

² Experts for Security and Global Affairs Association, *Ucraina - România: consolidarea încrederii, cooperării și sprijinului reciproc*, <http://www.esga.ro/wp-content/uploads/2021/04/UA-RO-Forum-Paper-2020.pdf>

³ Ministerul Afacerilor Externe al României, *Declarația de presă comună a ministrului afacerilor externe al României Bogdan Aurescu cu ministrul afacerilor externe al Ucrainei Dmytro Kuleba*, 08.09.2020, <http://www.mae.ro/node/53547>

⁴ Ambasada Ucrainei în România, *Ucraina și România au semnat un acord de cooperare tehnico-militară*, 05.09.2020, <https://romania.mfa.gov.ua/ro/news/ukrayina-ta-rumuniya-pidpisali-mizhuryadovu-ugodu-pro-vijskovo-tehniche-spivrobitnictvo>

legislativ al României au acces noi forțe politice ce au promovat o viziune diferită în raport cu minoritățile etnice din afara frontierelor, în comparație cu celelalte partide politice care s-au perindat la guvernare în ultima perioadă. Cu toate acestea, transformarea și eficientizarea dialogului bilateral multidimensional nu rezidă doar în acțiunile întreprinse de decidenții politici majori și instituțiile abilitate, relevant în acest context fiind și trecutul nostru de cooperare economică care nu permite o avansare în ce privește dialogul bilateral economic București-Kiev. Așadar, definitiv ar fi implicarea instituțiilor menite să comunice, să genereze facilități economice și să transforme domeniul economic într-un fundament pentru dialogul politic. Ucraina concentrează un număr de peste 40.000.000 de cetățeni, prin urmare piața de desfacere ucraineană dispune de un potențial economic major pentru mediul de afaceri din România. Cu alte cuvinte, existența unor relații economice bine formulate, pe de o parte, statuează un fundament legal pentru facilitarea unui dialog politic pe domeniile neexploatate, iar pe de altă parte le catalizează și impulsionează pe cele existente. În aceste condiții, o importanță incontestabilă o capătă societatea civilă și experții din România care au atras atenția asupra modului în care se desfășoară implementarea reformelor în Ucraina, în speță reforma împotriva corupției care formulează un șir de garanții conform cărora dreptul la investiții va fi asigurat. Totodată, experții autohtoni au scos în evidență reforma administrativ-teritorială din Ucraina, cu referire la regiunile în care locuiesc reprezentanți ai minorității române, Cernăuți și Odesa. De asemenea, au fost aduse în discuție legea educației și legea cu privire la politica lingvistică, acte legislative care au atras atenția asupra unor consecințe negative ce se pot răsfrânge asupra minorității române de pe teritoriul statului ucrainean.

Ex-președintele Ucrainei, Petro Poroșenko, a oficializat cursul de politică externă al țării prin adoptarea unui plan menit să ducă la implementarea cursului strategic pentru obținerea calității de membru UE și NATO.⁵ Aceste măsuri ce vin să limiteze ingerința Moscovei în treburile interne ale Kievului, au catalizat un șir de nemulțumiri în cadrul cercurilor politice din Federația Rusă, și implicit pentru președintele Vladimir Putin, care pretutindeni a fost implicat și vocal vis-à-vis de problematica ucraineană. În cadrul alegerilor prezidențiale din 2019, în turul doi au ajuns Petro Poroșenko și Volodymir Zelenski, ambii continuând o retorică puternic axată pe promisiuni conform cărora, conflictul din Ucraina va fi soluționat într-o perioadă scurtă de timp.

Deși liderii politici de la Kiev au promovat o politică cu caracter critic la adresa Moscovei, efectul a fost unul advers, mai exact am asistat la focalizarea atenției în primă instanță asupra conflictului din estul țării și o neglijare a problematicii anexării Crimeii pe plan internațional. În cazul Crimeii discursurile publice făceau în preponderență apel la încălcarea drepturilor și libertăților omului și nu manifestau foarte mult interes pentru mecanismele instituționale care să pledeze în primă instanță pentru reîntregirea teritoriului național. Această realitate a fost rezultatul eforturilor Federației Ruse de a submina rolul și activitatea forurilor internaționale orientate către problematica ucraineană. Moscova a acționat întru a milita pentru a reforma acele foruri internaționale argumentând că acestea nu mai răspund nevoilor actuale. Interesul Federației Ruse consta în a crea o percepție că anexarea Crimeii este deja un fapt împlinit, iar chestiunea soluționării diferendului să nu mai fie

⁵ Deutsche Welle, *Порошенко подписал указ о евроатлантической интеграции Украины*, 20.04.2019, <https://inlnk.ru/AK04G>

prezentă pe agenda de lucru a marilor actori. În acest context, noul președinte ales, Zelenski a lansat în octombrie 2020 propunerea de a crea o platformă de coordonare a unor acțiuni cu obiectivul final de dezocupare a Crimeii și de formulare a unor mecanisme și soluții pentru comunitatea internațională, ce vor putea fi aplicate și în cazul altor conflicte din regiune.

Așadar, președintele Zelenski vine cu inițiativa fondării Platformei pentru Crimeea, menită să readucă controlul autorităților ucrainene asupra peninsulei. Pentru prima dată acest format de cooperare internațională a fost prezentat de către președintele Ucrainei în data de 23 septembrie 2020 în cadrul discursului său la cea de-a 75-a sesiune ONU. Zelenski a afirmat: „*Ce sentimente ar avea fondatorii ONU dacă ar afla că 75 de ani mai târziu va avea loc un război în centrul Europei? Este inacceptabil atunci când suveranitatea unui stat independent este încălcată de unul dintre membrii permanenți ai Consiliului de Securitate ONU.*”⁶ Ulterior, în data de 14 decembrie 2020, în formatul unei conferințe video, a avut loc a opta rundă de întâlniri informale Ucraina-UE privind consecințele ocupării temporare a Crimeii. Totodată, partenerilor europeni le-a fost prezentat conceptul Platformei pentru Crimeea menită să devină un nou instrument de dialog adaptat realităților cu scopul final de dezocupare a peninsulei. Au fost puse în discuție potențialele instrumente și forme de implicare a Uniunii Europene în cadrul noului format.⁷ În același context, președintele Zelenski semnează „*Decretul nr.78/2021 cu privire la măsurile destinate dezocupării și reintegrării teritoriului temporar ocupat al Republicii Autonome Crimeea și al orașului Sevastopol.*”⁸ Prin intermediul acestui act se decide, de fapt, formarea unui comitet de organizare care să pregătească desfășurarea summitului constitutiv al Platformei pentru Crimeea. Mulți actori statali și non-statali, precum și reprezentanți ai societății civile au fost invitați să contribuie la dezvoltarea acestei inițiative. România nu a fost o excepție, vecinătatea, statutul de țară membră NATO, și circumstanțele regionale creând cadrul necesar pentru a încuraja un comportament proactiv.

Ministrul de externe al Ucrainei a lansat părții române invitația de a adera la lucrările noii platforme. Decidenții ucraineni au conștientizat rolul pe care îl poate avea România în procesul de creare a unui noi format de cooperare și au comunicat celorlalți actori politici beneficiile în materie de securitate regională care pot rezulta în urma unei atare platforme. Participarea la acest format capătă o importanță majoră pentru România, ținând cont de amenințările constante care vin din partea Crimeii, prin militarizarea intensă a regiunii, dar și dorința Rusiei de a introduce armament nuclear în peninsulă. Totodată, relevantă pentru acest context este propunerea Federației Ruse din 2014 de a reîmpărți apele teritoriale ale Mării Negre, deziderat neacceptat de statele din regiune.

⁶Deutsche Welle, *Зеленский пригласил друзей Украины в ООН к участию в Крымской платформе*, 24.09.2020, <https://www.dw.com/ru/zelensky-priglasil-drusei-ukrainy-k-utschastuju-v-krymskoj-platforme/a-55034966>

⁷Міністерство закордонних справ України, *Деокупація Криму залишатиметься на порядку денному політичного та експертного діалогу Україна-ЄС до повного відновлення територіальної цілісності України*, 14.12.2020, <https://mfa.gov.ua/news/deokupaciya-krimu-zalishatimetsya-na-poryadku-dennomu-politichnogo-ta-ekspertnogo-dialogu-ukrayina-yes-do-povnogo-vidnovlennya-teritorialnoi-cilisnosti-ukrayini>

⁸Офіс Президента України, *Президент створив Організаційний комітет з підготовки установчого Саміту Кримської платформи*, 26.02.2021, <https://www.president.gov.ua/ru/news/prezident-stvoriv-organizacijnij-komitet-z-pidgotovki-ustano-66825>

Statul român ca și actor independent, la rândul său are un șir de interese în regiunea bazinului Mării Negre, acestea fiind promovate activ prin intermediul diplomației în cele mai înalte foruri europene. Participarea României la activitățile Platformei pentru Crimeea servesc drept o extra sursă de susținere pentru inițiativele românești la nivel de regiune și își statuează o dată în plus statutul de membru activ pe care îl joacă la Marea Neagră. În această conjunctură trebuie amintită și inițiativa României de creare a unei poziții noi în cadrul Uniunii Europene, și anume cea de Reprezentant Special al UE pentru conflictele prelungite la Marea Neagră.⁹ Prin intermediul acestei propuneri statul român își reafirmă interesul, statutul și rolul în materie de securitate pe care îl are în cadrul Uniunii Europene, definindu-se astfel drept un partener de dialog relevant și implicat. Așadar, politica externă și de securitate a României nu se concentrează exclusiv pe regiunea Mării Negre în raport cu amenințările ce vin în urma agresiunii ruse în Ucraina, ci încearcă o abordare mai amplă care să implice totalitatea statelor membre UE pe problemele de securitate, care sunt interdependente. Cazul Crimeea doar a demonstrat cât de sensibile sunt discuțiile cu un actor precum Federația Rusă, atunci când își simte prejudiciate interesele de politică externă.

Așadar, în data de 23 august 2021 are loc primul summit al Platformei pentru Crimeea la care au participat 46 de delegații oficiale (state și organizații internaționale). Printre participanți se numără țări UE, NATO și G7 reprezentate la diferite niveluri de președinți, prim-miniștri, miniștri ai afacerilor externe, ai apărării, ai economiei, președinți ai legislativelor, precum și ambasadori. Reprezentanți din partea Rusiei nu au fost prezenți la forum.

România a fost reprezentată de către premierul țării, Florin Cîțu, însoțit de șeful diplomației de la București, Bogdan Aurescu. În cadrul intervenției susținute în timpul summitului de lansare a Platformei, mesajele transmise de către prim-ministrul român s-au concentrat pe exprimarea sprijinului pentru aspirațiile europene și euroatlantice ale Ucrainei, precum și pe susținerea reformării interne a statului ucrainean. Totodată, oficialul român a reiterat menținerea angajamentului față de politica de nerecunoaștere a anexării Crimeii de către Federația Rusă și suportul constant pe care Bucureștiul este gata să-l ofere întru protejarea suveranității și integrității teritoriale ale Ucrainei. „*Împotriva provocărilor comune trebuie să demonstrăm solidaritate și să încurajăm dialogul și cooperarea. România a depus eforturi consistente pentru a dezvolta o agendă bilaterală pozitivă și reciproc avantajoasă cu Ucraina.*”¹⁰, a conchis premierul Cîțu.

Aceste mesaje au fost consolidate și de către secretarul general adjunct NATO, Mircea Geoană, care de asemenea a fost prezent la lansare. Cel din urmă a afirmat că: „*NATO este alături de dumneavoastră; condamnăm cu fermitate și nu va recunoaște anexarea ilegală și ilegală a Crimeii de către Rusia. Crimeea este teritoriu al Ucrainei. Și solicităm Rusiei să*

⁹Calea Europeană, *Ministrul de externe Bogdan Aurescu propune ideea instituirii unui Reprezentant Special al UE pentru conflictele prelungite din Marea Neagră*, 17.05.2021, https://www.caleaeuropeana.ro/ministrul-de-externe-bogdan-aurescu-propune-ideea-instituirii-unui-reprezentant-special-al-ue-pentru-conflictele-prelungite-din-marea-neagra/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=ministrul-de-externe-bogdan-aurescu-propune-ideea-instituirii-unui-reprezentant-special-al-ue-pentru-conflictele-prelungite-din-marea-neagra

¹⁰ Guvernul României, *Vizita prim-ministrului României, Florin Cîțu, în Ucraina, pentru a participa la Summitul Platformei Internaționale Crimeea*, 23.08.2021, <https://gov.ro/ro/stiri/vizita-prim-ministrului-romaniei-florin-citu-in-ucraina-pentru-a-participa-la-summitul-platformei-internationale-crimea>

returneze Ucrainei controlul asupra peninsulei. Subiectul Crimeea nu privește doar Crimeea însăși. Este o chestiune care ne privește pe toți cei din lumea liberă și democratică.”¹¹

Un alt eveniment care demonstrează interesul României pentru securitatea vecinătății apropiate, dar și rolul pe care și-l asumă statul român în regiune are în vedere summitul regional care s-a desfășurat la București în data de 22-23 aprilie 2021. Diplomația română a găzduit delegațiile oficiale ale Poloniei și Turciei, reprezentate prin miniștrii de externe. Având în vedere importanța pe care cei trei aliați o atribuie Vecinătății Estice, la inițiativa României la reuniunea din acest an de la București au participat, în premieră, miniștrii de externe din Georgia și Ucraina, care au fost prezenți la o reuniune extinsă a Trilateralei, ce a avut loc după segmentul plenar al acesteia. Unul dintre pilonii discuției în format extins s-a axat pe identificarea soluțiilor pe care trilaterala România, Polonia și Turcia le poate utiliza pentru a avansa apropierea Georgiei și Ucrainei de structurile euroatlantice.¹² Totodată, cele trei state și-au reafirmat suportul ferm pentru menținerea suveranității și integrității teritoriale ale Ucrainei și respectiv, Georgiei. „*Acesta este un semnal politic și o acțiune concretă pentru a sprijini Ucraina într-un moment dificil*”¹³, [a conchis șeful diplomației ucrainesti, Dmytro Kuleba.](#)

Pe de altă parte amintim întrevvederea ministrului Aurescu cu omologul său ucrainean în cadrul Forumului de Diplomație de la Antalya, desfășurat în data de 19 iunie 2021. Acest eveniment reprezintă, de fapt, o continuare a discuțiilor celor doi oficiali de la reuniunea trilaterală extinsă amintită anterior. În discursul său, oficialul român a punctat necesitatea reluării activității Comisiei mixte interguvernamentale privind protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale și a finalizării negocierilor pe marginea Protocolului de cooperare bilaterală în domeniul învățământului. Omologul ucrainean a confirmat deschiderea părții ucrainene pentru finalizarea formalităților necesare cât mai curând. Totodată, șefii diplomațiilor celor două state, au făcut un schimb de opinii cu privire la teme de interes regional, în particular situația îngrijorătoare de securitate din regiunea Mării Negre.¹⁴

Pe durata crizei pandemice, atât coordonarea răspunsurilor transfrontaliere, cât și consolidarea cooperării regionale între țările vecine au căpătat o importanță sporită. În acest sens, atestăm măsuri de sprijin reciproc diferite de cele politice sau aferente securității militare, România și Ucraina concentrându-și, astfel, atenția pe un sprijin mutual pe filiera medicală și umanitară.

În primă instanță trebuie amintit proiectul „*Îngrijirea de urgență a copiilor din regiunea transfrontalieră România – Ucraina*”, a cărui valoare totală atinge cifra de

¹¹Calea Europeană, *Secretarul general adjunct al NATO: Crimeea este o chestiune care privește întreaga lume democratică și solicităm Rusiei să returneze Ucrainei controlul peninsulei*, 23.08.2021, <https://www.caleaeuropeana.ro/secretarul-general-adjunct-al-nato-crimeea-este-o-chestiune-care-priveste-intreaga-lume-democratica-si-solicitam-rusiei-sa-returneze-ucrainei-controlul-peninsulei/>

¹²Capital, *Întâlnire de urgență la nivel internațional în România! Tensiunile dintre Rusia și Ucraina provoacă îngrijorări majore*, 22.04.2021, <https://www.capital.ro/intalnire-de-urgenta-la-nivel-international-in-romania-tensiunile-dintre-rusia-si-ucraina-provoaca-ingrijorari-majore.html>

¹³Pagina oficială Facebook a Ambasadei Ucrainei în România, *Declarația ministrului afacerilor externe al Ucrainei*, 23.04.2021 <https://www.facebook.com/260106867401712/posts/3883151225097240/?d=n>

¹⁴Ministerul Afacerilor Externe al României, *Întrevvederea ministrului afacerilor externe Bogdan Aurescu cu ministrul ucrainean al afacerilor externe Dmytro Kuleba*, 19.06.2021, <https://www.mae.ro/node/55950>

1.321.412 euro, fiind astfel prima inițiativă din cadrul programului România-Ucraina 2014-2020 care depășește suma de 1.000.000 euro. Proiectul, este derulat de parteneriatul format din Spitalul Clinic pentru Copii din Cernăuți și Spitalul Județean de Urgență „Sf. Ioan cel Nou” din Suceava. Proiectul are o durată de 24 de luni și își propune creșterea accesibilității și calității asistenței medicale de urgență oferite copiilor aflați în regiunea Cernăuți și județul Suceava.¹⁵ Programul presupune totodată, și un schimb constant de experiență pentru cadrele medicale din cele două spitale, sporind astfel calitatea asistenței și serviciilor prestate. În paralel se urmărește o informare mai complexă și o comunicare mai activă cu cetățenii din regiune pentru a spori gradul de conștientizare al acestora în raport cu necesitatea eminentă de a apela cadrele medicale în situații de urgență.

La moment (octombrie 2021) demarează etapa analizei teritoriale și se definitivează prioritățile următorului exercițiu financiar al programului preconizat pentru perioada anilor 2021-2027. A fost deja constituit Comitetul Comun de Programare, structură ce reunește reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, precum și alte organizații partenere din cele două state și care reprezintă principalul decident în ceea ce privește etapa de programare. Aria programului este constituită din cinci județe de graniță din România, respectiv Satu Mare, Maramureș, Suceava, Botoșani și Tulcea, iar din Ucraina regiunile Zakarpattia, Ivano-Frankivsk, Cernăuți și Odesa.¹⁶

Începând cu 2012, sub deviza „*La granițe, ne dezvoltăm împreună*” anual este sărbătorită Ziua Cooperării Europene. Această inițiativă de comunicare derulată în țările Uniunii Europene și statele învecinate, urmărește scopul de a comunica publicului larg realizările conlucrării teritoriale și de a evidenția avantajele rezultate în urma conjugării eforturilor. Așadar, sub genericul „Proiecte fără granițe – România-Ucraina”, anul acesta s-au desfășurat 9 evenimente locale, câte unul în fiecare regiune din aria Programului. Evenimentele au reunit jurnaliști și beneficiari ai proiectelor din fiecare zonă care au scos în evidență importanța cooperării transfrontaliere și beneficiile pe care le resimt cetățenii din regiunile respective.¹⁷

Pandemia COVID-19 este un fenomen global ce afectează în egală măsură cetățenii fiecărui stat, prin urmare contracararea efectelor negative necesită soluții colective și acțiuni comune, aceasta reprezentând unica soluție viabilă în contextul unei astfel de crize. În aceste circumstanțe putem evidenția ajutorul pe care l-a oferit România statului ucrainean în luna mai al acestui an. Mai exact, Agenția BucPress anunță că: „*În orașul Cernăuți au intrat 11 camioane cu ajutoare umanitare din partea României, în valoare de 1,2 milioane de euro.*”¹⁸ Ajutorul umanitar includea echipament medical de protecție, precum ar fi dezinfectant, măști, combinezoane și viziere. Importanța pe care statul român a acordat-o evenimentului respectiv, poate fi înțeleasă prin prisma prezenței demnitarilor de rang înalt care au ținut să însoțească convoiul de camioane. Cu alte cuvinte, donația a fost transmisă statului vecin în prezența

¹⁵Programul Operațional comun România – Ucraina, *Servicii medicale de urgență pentru copiii din zona transfrontalieră România – Ucraina*, 24.02.2021, <https://ro-ua.net/ro/comunicare/nout%C4%83%C5%A3i/1279-servicii-medicale-de-urgenta-pentru-copiii-din-zona-transfrontaliera-romania-ucraina.html>

¹⁶ Programul Operațional comun România – Ucraina, 2021-2027, <https://www.ro-ua.net/ro/2021-2027.html>

¹⁷European Cooperation Day, *Projects without Borders, Romania-Ukraine*, <https://ecday.eu/event/5581/>

¹⁸BucPress, *11 camioane cu ajutoare umanitare din partea României au intrat în Cernăuți*, 28.05.2021, <https://www.bucpress.eu/economie/11-camioane-cu-ajutoare-umanitare-15028>

secretarului de stat al Ministerului Afacerilor Externe de la București, Dan Sebastian Neculăescu, și a secretarului de stat al Ministerului Afacerilor Interne, Raed Arafat. Partea ucraineană a fost reprezentată de adjunctul Ministrului Afacerilor Externe de la Kiev, Vasiliu Bodnar, și a de guvernatorul regiunii Cernăuți, Sergej Osaciuk.

Cu toate că interacțiunile bilaterale s-au accentuat, există încă un potențial enorm în materie de cooperare regională româno-ucraineană, acest aspect, fiind totodată reglementat și de cadrul legal românesc. Mai exact, conform articolului 14 din Legea nr. 215 din 23 aprilie 2001: *„unitățile administrativ-teritoriale pot încheia între ele acorduri și pot participa, inclusiv prin alocare de fonduri, la inițierea și la realizarea unor programe de dezvoltare zonală sau regională, în baza hotărârilor adoptate de consiliile locale ori județene, după caz.”*¹⁹ Altfel spus, autoritățile regionale de la frontierele României cu Ucraina joacă un rol incontestabil în conturarea și dezvoltarea cooperării transfrontaliere.

România prin statutul său de stat membru al Uniunii Europene are totodată un set de obligații ce reies din totalitatea tratatelor semnate cu instituțiile europene. Mai exact, statul român trebuie să pună în aplicare politica de vecinătate UE în raport cu țările vecine în speță Republica Moldova și Ucraina, care la etapa actuală încă întreprind măsuri de integrare în spațiul euroatlantic. Pe lângă acest aspect, statul român are și obligația generală de a dezvolta relații amiabile cu toți vecinii. Așadar, guvernul României aprobă Hotărârea nr. 649 din 16 iunie 2021, privind acordarea unor ajutoare umanitare din rezerva Ministerului Sănătății, cu titlu gratuit, pentru Ucraina și Republica Serbia, precum și acordarea unor servicii medicale.²⁰ Prin acest act normativ se aprobă acordarea unor ajutoare umanitare, cu titlu gratuit, pentru Ucraina, respectiv pentru Republica Serbia în vederea gestionării epidemiei de COVID-19. Ajutorul umanitar pentru Ucraina constă în acordarea a 100.800 de doze de vaccin împotriva COVID-19, iar pentru Republica Serbia în acordarea a 50.400 de doze de vaccin împotriva COVID-19 din numărul de doze achiziționate de Ministerul Sănătății și livrate de către compania AstraZeneca.²¹ Pe fundalul acestor evenimente se întrezărește din nou ideea conform căreia, cooperarea transfrontaliera este parte integrantă a politicii de dezvoltare regională.

În concluzie, atât comunitatea de experți ucraineni, cât și decidenții politici de la Kiev, conștientizează faptul că România în calitatea sa de membru NATO și UE și-a asumat un statut special în zona Mării Negre. În materie de securitate, angajamentele pe care și le-a trasat statul român în regiune, deschid vaste perspective de cooperare cu vecinii. La rândul său, Ucraina întreprinde un șir de măsuri pentru a-și extinde numărul partenerilor externi cu care să poată conlucra pe subiecte aferente securității. În scopul realizării acestui demers, Kievul se antrenează în dezvoltarea unor formate de discuție extinse prin intermediul cărora tinde să stabilească relații de cooperare cu mai mulți actori statali și non-statali. Totodată,

¹⁹Portal Legislativ, *LEGE nr. 215 din 23 aprilie 2001*, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/79638>

²⁰Portal Legislativ, *HOTĂRÂRE nr. 649 din 16 iunie 2021*, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/243324>

²¹Ministerul Sănătății al României, *Guvernul României a adoptat în ședința de astăzi, 16 iunie a.c., Hotărârea Guvernului privind acordarea unor ajutoare umanitare din rezerva Ministerului Sănătății*, 16.06.2021, <http://www.ms.ro/2021/06/16/guvernul-romaniei-a-adoptat-in-sedinta-de-astazi-16-iunie-a-c-hotararea-guvernului-privind-acordarea-unor-ajutoare-umanitare-din-rezerva-ministerului-sanatatii/>

decidenții ucraineni analizează și percep avantajele rezultate prin conjugarea eforturilor diferiților actori interesați în a descuraja Federația Rusă.

În condițiile crizei pandemice globale, România și Ucraina au conștientizat că măsurile pe care urmează să le elaboreze pentru a răspunde pandemiei vor avea rezultate maxime, doar în cazul coordonării comune a acțiunilor și a sprijinului umanitar reciproc acordat. Într-adevăr, este dificilă uniformizarea măsurilor adoptate pentru combaterea efectelor pandemiei și la momentul actual acestea nu sunt suficient conceptualizate în tratate sau acorduri bilaterale.

România și Ucraina se antrenează în acțiuni de cooperare umanitară transfrontalieră în beneficiul cetățenilor ambelor state, însă cu toate acestea există încă un șir de oportunități neexploatate care ar facilita minimizarea riscurilor aferente pandemiei, și ar sprijini și rezolvarea problemelor prelungite. Voința politică a ambelor părți, asumarea de angajamente ferme, precum și conjugarea eforturilor ar produce un set de efecte pozitive și ar defini unica soluție win-win în configurația mondială actuală.

© Copyright Asociația Experts for Security and Global Affairs (ESGA)

București, Romania

2021

www.esga.ro